

Иля Варшавски
Любов и време

Ако сте на 26 години и в личния си живот определено не сте успели, ако имате нерешителен характер, неизразителна външност и прозаичната професия икономист-плановик, ако имате смешното фамилно име Кларинет, водещо началото си от някакъв пропаднал музикант, заселен се неизвестно кога и как в старата Рус, ако сте толкова пестелив, че мечтаете за времето, когато ще се настаните в едностаен апартамент в кооперативен строеж, но същевременно гледате достатъчно трезво на нещата и разбирате, че пребиваването ви в комуналния мравуняк далеч не е краткотрайно състояние, ако вълшебната дума „любов“ поражда у вас надежда, а не спомени – с една дума, ако сте точно такъв, какъвто смятам да направя героя си, тогава непременно трябва да имате хоби.

Хобито е милостиня, която равнодушната мащеха Съдба подхвърля на своите завареничета, за да не злоупотребят с търпението ѝ.

Няма съществено значение какво именно хоби ще изберете. Това зависи от способностите, от средствата и темперамента. Настойчивите и безплодни опити да се приемат далечни телевизионни предавания според мен не са по-лоши от колекциониране на бирени чаши или отглеждане на лимони на прозореца. Важно е едно: в обедната почивка да подхвърлите някак небрежно на колегите си, че вчера Париж е предавал великолепен филм със София Лорен, или свещенодействайки, с непроницаемо лице да нарежете в чашите с чай на също такива като вас завалии парченца от сбръчканото зелено лимонче („Знаете ли другите какви едри и хубави бяха, ама на – всичките ги раздадох“).

И тъй Юри Кларинет посвещаваше свободното си време да търси из етера сигнали на чуждоземни страни. За тази цел срещу 8 рубли той си купи в комиссионния магазин старичък КВН с екран малко по-голям от пощенски плик. Изборът на телевизора съвсем не бе продиктуван от някаква стиснатост или липса на оборотни средства. Просто на всеки запознат добре с техниката за приемане на далечни телевизионни предавания е известно, че най-хубав образ може да се получи само на КВН.

След като опитът му да постави на покрива за отражател на антената поцинковано корито бе решително пресечен от домоуправителя, на Кларинет не му оставаше нищо друго, освен да плюе на всички съвети, помествани в списанията, и да се заеме с изобретателство.

Вечерта, от която собствено започва и моят разказ, беше довършен етап на дългите търсения, размишления и неуспехи. Стиснал между коленете си сложното ажурно произведение от жици, напомнящо антена на радиотелескоп, Кларинет запояваше извода за щекера. Бързаше, защото смяташе още тази вечер да извърши няколко предварително

замислени експеримента. Както винаги в такива случаи, неочаквано поялникът престана да се нагрива. Кларинет изруга, остави на пода творението си и тръгна към контакта с поялник в ръка.

В този момент нещо изпраща и електричеството в стаята угасна.

Кларинет издърпа щепсела от контакта и се запъти към масата, където трябваше да бъде кибритът. По пътя заплете краката си в килимчето пред леглото и с размах се плъсна върху същия оня параболоид от жици, който с настървение на дилетант майстореше повече от две седмици.

Кларинет изруга още веднъж, напипа в тъмното кибрита и излезе в коридора.

Там също беше тъмно.

– Пак ли изгорихте бушоните, гражданино ненагледен?

Ненагледният гражданин неволно изгърва запалената клечка. Гласът принадлежеше на съседа му, пенсионера Будилов, досаден човеко-ненавистник и любител на строгия ред. Съседът живееше самотно и скучно. Първите десет дена след получаване на пенсията той се намираше в постоянно повишено състояние на злобно възбуждение, останалите двадесет пък прекарваше в дълбока депресия. Хранеше се неизвестно къде и макар че си имаше в кухнята отделна масичка, не бе завъдил никакво домакинство. Веднъж в месеца пристигаше дъщеря му, която живееше отделно, донасяше изпраното бельо и взимаше поредната порция мръсно.

– Казвам, пак ли сте изгорили бушоните? – повтори Будилов.

Кларинет запали втора клечка кибрит.

– Сега ще прегледам бушоните.

Междувременно взеха да се отварят многобройните врати, водещи към общия коридор. По стените заиграха уродливи сенки от призрачната светлина на кандила, фенерчета и свещници. Аварииите в електрическата мрежа бяха обикновено явление и обитателите ги посрещаха въоръжени.

– Боже! – с треперещ глас рече учителката, която живееше до кухнята. – Какъв ден! Трябва в края на краищата правилникът за вътрешния ред да е задължителен за всички. Имам още двадесет непроверени класни работи.

– Правилник! – изсумтя Будилов. – Че кога е имало ред в нашата квартира. В друга досега да са му ударили няколко по мутрата, та веднага да научи правилника.

– По мутрата не бива – възрази солиден баритон. – Законът сега не

позволява по мутрата, а, виж, на кварталната комисия трябва да съобщим.

– Стига! – озъби се Кларинет. – По-добре ми помогнете да пренесе масата от кухнята.

– Я го виж ти! – закани му се с пръст Будилов. – Не, уважаеми, сам си ги изгорил, сам си я мъкни, ние тук да не сме ти слуги.

Кларинет довлече, пъхтейки, кухненската маса, качи върху нея стол, а на стола – табуретка.

Електрическата мрежа в сградата бе прекарана още по времето, когато се отнасяха към тока със същия страх, както в наши дни към атомната енергия. Затова светая светих – бушоните – бяха скрити за непросетените чак горе до самия таван, на четири метра височина.

Наловчилият се в тия работи Кларинет помоли да му донесат и малкото столче, на което си слагаше краката страдащата от ревматизъм учителка, и когато довърши постройката на пирамидата, се покатери горе.

Отвъртя напосоки един от многобройните бушони и в края на коридора се разнесе рев:

– Ей! Кой си играе там с тока?!

– Извинете! – каза Кларинет. – Случайно съм отвъртял друг бушон. Че светнете ми де, тук нищо не се вижда!

Нечия състрадателна ръка вдигна нагоре свещта.

– Така... – Кларинет отвъртя още два бушона. – В общи линии е ясно. У кого ще се намери малко станиол?

– Какво?

– Станиол от шоколад.

– Шоколади не ям – каза Будилов.

– Чакайте, Юра, сега ще ви донеса. – Учителката тръгна към стаята си.

Не е известно как биха се развили по-нататък събитията, ако Кларинет бе проявил малко повече предпазливост, напускайки кулата си. Очевидно моментът, когато левият му крак загуби опора, беше преломен, в такива случаи именно плахата Случайност се превръща в самоуверена Закономерност.

Падайки надолу, той удари силно главата си в края на масата, от което напълно загуби самообладание. В противен случай той не би излял злобата си върху нямащата никаква вина антена, когато се върна в стаята Нито един здравомислещ човек не би тъпкал с краката си онова, над което се е трудил с такава любов толкова вечери.

Това непродуктивно занимание бе прекъснато от гласа на появилия се на вратата Будилов:

– А масата кой ще я върне на мястото?

* * *

Неприятностите минават, а хобито остава. Това е известно на всеки, като се почне от младия колекционер на марки и се свърши с престарелия любител на пойни птички, на всички, в чиято душа гори безумната страст към безполезни занимания.

Затова не е удивително, че още на другия ден Кларинет, подсвиркувайки си, се мъчеше да отстрани последиците от вчерашното си избухване. Уви! Колкото повече усилия полагаше, толкова по-малко антената му заприличваше на изящен параболоид. Трудно е да се каже към какъв вид повърхности би я причислил специалистът по топология. Нещо като прояден от червеи сгърчен лист.

Нима някой може да предвиди непостижимия и тайнствен миг на откритието? Изпадналият в отчаяние човек хвърля върху нажежената плоча буца каучук, примесена със сярата. „Баста! – казва той. – Повече никакви опити!“ И чудото става: изнамерен е начинът за вулканизиране, полагащ началото на гумената промишленост. Неврастеник, страдащ от мигрена, не може да понася тракането на колелата на детското велосипедче и ги обвива с маркуч от иригатор. Минават няколко години и по всички пътища на света се чува свистенето на автомобилни гуми. Скромнен икономист-плановик включва към допотопен телевизор кошница от изкривени жици и... нищо не става. Решително нищо. Екранът свети с все същата синкава светлина, но изображение няма, колкото и да върти антената.

Вие как бихте постъпили в такъв случай? Вероятно ще издърпате щепсела и ще отидете да спите. Затова законът за всемирното притегляне, спътниците на Марс, радиоактивното разпадане, вълновите свойства на електрона и много други не са открити от вас. На вас ви е чужд благородният хазарт на изследователя.

Кларинет запали цигара и се замисли. После, подчинявайки се на някакво интуитивно хрумване, взе да извива антената по спирала. И изведнъж всичко се промени като с магическа пръчка. Отначало на екрана пробягаха черни мъгли, а после в ореола им се появи лице на девойка. То бе неопишимо красиво. Красиво, защото в противен случай бихме нарушили святите канони на фантастиката. Неопишимо, защото всичко прекрасно не може да бъде описано с думи. Опитайте се да опишете

тялото на Венера, усмивката на Джокондата, мириса на жасмина или трелите на славея. Поетите в такива случаи прибягват до сравнения, но то не е нищо друго освен трик. Обяснението на едни понятия чрез други никому нищо не дава. Ще се ограничим с това, че тя беше красива. Облеклото й... Пак съм принуден да призная безпомощността си. Един мъж може десетки години да помни формата на някаква си глупава бенка на рамото на възлюбената си, но никога не е в състояние да ви каже в каква рокля е била вчера.

– Е, какво сте ме зяпнали така? – запита момичето. – И, моля, не си въобразявайте само, че вие сте ме открили. Просто формата на вашата антена добре пасна в пространствено-временната извивка. Иначе никога не бихте ме видели, както не можете да видите и ушите си. А аз отдавна ви наблюдавам. Забавно живеете!

Кларинет машинално огледа стаята и се почувствува крайно неловко. Едно е да се явиш пред хубавичка жена след старателна подготовка, а друго – да те изненада неподготвен в собствената ти стая. Сваленото онзи ден бельо, свито на топка, бе захвърлено до неоправеното легло. На масата до поялника и колофона се търкаляше омазнена хартия с огризки от хляб и скелети на пушена риба – останки от сношната му вечеря. На перваза на прозореца, наредени като войници, се мъдреха неизмити бутилки от кефир. Безобразие!

Кларинет закопча карираната риза на гърдите си, завря под масата босите си крака в подпетени чехли и изобрази на лицето си нещо като усмивка:

– Така ли? И на какво дължа това внимание?

Момичето се намръщи:

– Както и да движите устните си, аз все едно не ви чувам. Отговоряйте на въпросите ми с жестове. Ако е да – кимнете с глава, ако е не – поклатете я. Ясно?

– Ясно – смутено каза Кларинет.

– Разбрахте ли, или не разбрахте?

Кларинет кимна.

– Така е вече добре. Можете ли да изработите таймерен радиопредавател?

– Какво представлява?

– Колко сте несхватлив! Можете или не можете?

Кларинет поклати глава.

– Естествено! – усмихна се момичето. – Та как ще можете, след като по ваше време не ги е имало още. Допотопна техника. И подходящи

части сигурно нямате. Ще се наложи да ви го трансмутирам. Измерете разстоянието от центъра на вашата антена до средата на масата по вертикала и хоризонтала. Запишете резултата на листче. Надявам се, че умеете да мерите.

Кларинет порови в чекмеджето с инструменти и извади оттам ръждясала метална ролетка.

Момичето го наблюдаваше с иронична усмивка.

– Не така. Прекарайте мислено два перпендикуляра. Така. Запишете. Сега до повърхността на масата. Отлично! Покажете ми да видя какво се получи.

Кларинет поднесе към екрана листчето със записаните цифри.

– Да допуснем, че не сте сгрешили – понамръщи се тя. – Махнете от масата всички боклуци. Телевизора можете да изместите на края. Внимателно! Да не обърнете антената в друго положение! Сега се отдръпнете по-надалеч и не се плашете. Раз, два, три!

Кларинет направи назад няколко крачки към вратата и в същия миг на масата се появи нещо. Нито облаче, нито слънчево зайче, нито... Впрочем, преди да разбере какво е точно, замириса на опърлено и по старата мушама запълзя кафяво петно, а скоро след това почна да излиза и дим.

– Некадърник! – каза непознатата. – Не може и да мери, както трябва. Какво стоите? Гасете по-скоро!

Кларинет се завтече към кухнята, като забрави в бързината да притвори вратата. Когато се връщаше тичешком с чайника, пред стаята му вече стоеше и душеше Будилов.

– Да няма пожар у вас?

– Не, просто изгорих с фаса мушамата.

Будилов понечи да влезе, но Кларинет хлопна под носа му вратата и я заключи.

Междувременно масата вече се бе подпалила. Кларинет изля върху нея чайника, но не беше достатъчно и се наложи да тича за втори.

– Стига! – каза момичето. – Чувате ли? Стига, така всичко ще объркате. Вземете предавателя.

Кларинет измъкна от овъглената дупка малка черна кутийка.

– Е, говорете де!

– Какво да говоря? – обърка се Кларинет.

– Как се казвате?

– Юра.

– Добре. Вижте какво, Юра: никакви въпроси, иначе ще се наложи

да прекъсна всякакви контакти с вас. Каквото трябва да знаете, ще ви го кажа сама. Впрочем името ми е Маша.

– Много ми е приятно! – каза Кларинет.

Маша насмешливо се поклони.

– Намираме се с вас в една и съща точка на пространството, но сме разделени с временен интервал. Какъв – не е важно. Вие сте там, а аз съм тук, в бъдещето. Ясно?

– Къде?! – запита смаян Кларинет. – Къде се намирате?

– В Ленинград, къде другаде?

– Извинете – промърмори Кларинет, – но това е, тъй да се каже...

– Никакво тъй да се каже. Аз съм историк-лингвист, занимавам се с поезията на двадесети век. Съгласен ли сте да ми помогнете?

– Изобщо... аз никога...

– И аз никога не съм разговаряла с такъв... с една дума, ще ми помогнете ли, или не?

„Леле че е настойчива!“ – помисли си Кларинет, но гласно каза:

– Ще се радвам, стига да е по силите ми.

– Това е вече друго! – Маша чаровно се усмихна. – И така, договорихме ли се?

– Договорихме се – отвърна Кларинет и със съжаление погледна екрана. Ех! Трябваше да купи по-голям телевизор.

– Отлично! Сега ще ви обясня вашата роля.

– Слушам! – каза Кларинет.

– Само не ме прекъсвайте. Нали разбирате, че аз живея в такова време, когато няма вече библиотеки и всичко е записано в паметта на електронните машини. Това, разбира се, е много по-удобно, но ако ти е нужно да откриеш нещо съвсем древно, понякога стават невероятни бъркотии. Питам за Пастернак, а получавам сведения за целина, за пащърнак, за всякакви там корени за супа. С Блок е още по-лошо. Получавам всякакви схеми на електронни блокове. Каквото и да говорим, от времето, когато са писали, са изминали вече две хиляди години.

– Колко?!

Маша прехапа устни:

– Как можах да се изтърва! Пфу, глупачка! Сега ще си имам неприятности.

– Аз на никого няма да кажа – произнесе в благороден порив Кларинет, – честна дума, няма да кажа!

– Ах, колко лошо стана! – Маша закри с ръце лицето си. – Забранени са ни всякакви контакти с миналото. Аз тайно от всички. Дори

отпратих Федя, за да е всичко в пълна тайна.

– Кой е пък този Федя? – На Кларинет кой знае защо това име не се хареса.

– Лаборантът ми. Много мило момче. – Маша свали ръце и отново се усмихна: – Представяте ли си, влюбен е в мен до уши, все ходи по петите ми. Едва го отпратих.

Има странни усещания нейде там, малко над диафрагмата. Не е точно болка, а така, прималява ти. Някаква непонятна тъга. И много мили момчета съвсем не ти се струват вече толкова мили, пък и изобщо целият човешки живот, като разсъдиш...

– Добре! – Маша решително тръсна коси. – Да става каквото ще! И така, нужна ми е помощ. Вземете от библиотеката Блок и Пастернак. Всичко каквото са написали. Разбрахте ли?

– Да, и после какво ще правя?

– Ще ми четете на глас.

– Защо?

– Ох! – Маша потърка слепоочията си. – Ама че на екземпляр попаднах! Ще ми четете и аз ще записвам. Толкова ли е трудно да се разбере?

– Не, съвсем не е трудно да разбере – каза Кларинет. – Само че аз не чета добре стихове.

– Е, това няма никакво значение. И така, утре по същото време.

Изображението изчезна, сякаш го бе лизнал котарак. Току-що беше там, а сега екранът е празен, безнадеждно празен. Призракът изчезна безследно, остана само малката черна кутийка и мократа обгоряла маса.

* * *

Когато многократно повтореният опит в едни и същи условия дава неизменно същия резултат, имаме всички основания да смятаме, че установените връзки са подчинени на някаква закономерност.

Например, ако някои любители на алкохола, за да се избавят от махмурлука си сутрин, се нареждат на опашка пред павилиона в безплодно чакане да пристигне мечтаната цистерна с бира, ако строителите неустрашимо разкопават грижливо поддържаните градинки, за да разголят склеротизиралата кръвоносна система на града, ако сутрин към шума на трамвая под прозореца ви се прибавя и суркането на летни кърпки по асфалта, ако разбудени от чуруликането на птичките, не можете да съобразите нощ ли е, или ден, знайте, че е месец май.

Ако е май, а вие сте на двадесет и шест години и всяка вечер четете

прекрасни стихове на едно момиче... Впрочем достатъчно! И така всичко е ясно.

Някой пошъл родоначалник на литературните шампи е казал, че любовта не знае прегради. И какво от това? Едно нещо е да не знае прегради, а съвсем друго – да съумее да ги преодолее или както би се изразил философът, да накара събитията така да се развият, че любовта в теб да се превърне в любов към теб. Каквото и да Си говорим, но две хиляди години...

Искате ли още една изтъркана сентенция? Моля! Бедата идва оттам, откъдето най-малко я очакваш. Този път тя се появи на вратата в образа на портиера, който една вечер покани Кларинет незабавно да отиде в домоуправлението, където го очаква в пълен състав кварталната комисия.

Съставът ѝ не беше чак толкова голям: двама души, като не смятаме известния ни вече пенсионер Будилов.

Щом видя Кларинет, Будилов изпадна в особена възбуда и протегна напред дясната си ръка, от което удивително заприлича веднага на Цицерон, изобличаващ Катилина.

– Ето го негова милост, хубавеца!

Председателят на комисията подръпна посивелите си запорожки мустаци и измъкна от бюрото листче, изписано с разкривен почерк.

– Така... седнете, другарю Кларинет.

Кларинет седна.

– Има сигнали, че използвате нерегистриран радиопредавател. Вярно ли е?

– Нямам никакъв радиопредавател – излъга Кларинет.

– Ама как нахално само лъже! – патетично викна Будилов. – Нали сам чух как предава! Ту с открит текст, ту с шифър.

Председателят въпросително погледна Кларинет.

– Аз... аз чета стихове.

– А защо на глас? – удиви се интелигентна на вид, не много възрастна жена.

– Така по-добре ги запомням.

– Лъже, лъже! – кипна съседът. – Нека тогава каже какво там вечно запоява и защо непрекъснато изгаря бушоните?

– Е, другарю Кларинет?

– Не запоявам. По-рано, когато си поправях телевизора, запоявах, а сега не запоявам.

Председателят се изкашля и пак подръпна мустациите си:

- Така... Значи, само стихове четете?
- Само стихове.
- Какво е мнението ви? – Той погледна към жената, но тя само сви рамене.
- Обиск трябва да направим – каза Будилов. – Със свидетели.
- Не са ни дадени такива права – понамръщи се председателят. – А вие, другарю Кларинет, имайте пред вид, че никой не ви забранява да си поправяте телевизора и радиото...
- И стихове да четете – насмешливо добави жената.
- И стихове да четете – потвърди председателят. – Но ако действително имате радиопредавател... работата е друга. Трябва да го регистрирате. И за вас ще е по-добре, и за нас ще е по-спокойно. Нали сте съгласен?
- Съгласен съм – въздъхна Кларинет, – само че нямам никакъв предавател.
- О свята, благородна лъжа! Нима може да им каже истината, след като бе дал, макар необмислено, честна дума на едно видение от бъдещето?
- Не, Кларинет, ти няма да се справиш с врелия и кипял човеконенавистник Будилов. Колкото и да увърташ, някой ден той ще те спипа, непременно ще те спипа. Време е да помислиш как може да свърши всичко това.
- * * *
- Маша! – Кларинет приказваше шепнешком, като страхливо поглеждаше към вратата. – Разбери, Маша, няма да го преживея.
- Какво предлагаш?
- Не знам. Вземи ме при теб. Навярно имате някакви машини на времето.
- Няма такива машини – печално се усмихна Маша. – Това са само приказки.
- Но ти нали ми изпрати предавателя.
- То е съвсем друго нещо. Трансмутация. Но тя не е още изобретена у вас.
- На Кларинет внезапно му хрумна друга идея.
- Слушай, а ти самата би ли могла?
- Какво?
- Да се трансмутираш тук.
- Ох! Ти чуваш ли се какво говориш?! Не, това е невъзможно!

– Но защо?

– Нали вече ти казах, никакви контакти с миналото. Не бива да променяме историята. Имаме право да използваме трансмутацията най-много в границите на един век, и то с всякакви ограничения. А в случая... и връщане назад не може да има. Да остана завинаги неизвестно къде...

– Как така неизвестно! Нали ще бъдеш с мен!

Маша заплака.

– Защо плачеш, Машенка?!

– А ти няма ли да ме разлюбиш? – запита тя, като си бършеше носа с миниатюрна кърпичка.

Вие много добре знаете какво се отговаря в подобни случаи.

През май всичко се развива по установени веднъж завинаги закони. Ето надвисва облак, руква дъжд, а след няколко минути отново грейва слънчицето.

– Нима мога в такъв вид да се явя при вас – рече Маша. – Поне да прегледам няколко модни журнала.

Случвало ли ви се е да наблюдавате някога жена, изучаваща кройката на някоя рокля? Такова абсолютно абстрахиране от суетния външния свят, такова пълно потъване в нирвана не е постигал още нито един йога. Не се опитвайте да й говорите през това време. Тя ще ви кима е глава, но можете да бъдете уверен, че нито една дума не стига до съзнанието й.

– Обърни страницата!

– Слушай, Маша...

– Това не става, следващата!

– Маша!

– Дай по-близо журнала, искам да разгледам прическите.

– Машенка!

– Дай сега другия журнал.

Трябва на всичко да гледате философски и всяко търпение ще бъде възнаградено стократно.

Още на другия ден Кларинет се убеди в това.

– Е, харесвам ли ти?

Той се смая.

Одеве наклеветих мъжете, че не са способни да оценят достойнствата на един женски тоалет. Ще внесе поправка: да го оценят са способни, но не и да го запомнят.

Но в случая промяната беше толкова поразителна...

Първо, Кларинет установи, че дамата спатия на сърцето му се бе превърнала в дама каро. Променен бе не само цветът на косата. Над откритото по-рано чело на богинята сега висеше къдрав кичур, докато тилът бе съвсем късо подстриган.

Второ, вместо свободно падащата дреха тя бе облякла подчертаващо формите поло.

И, трето... Трето... – мини жуп.

Не вярвайте на предсказвачите! Те затова са и предсказвачи, за да лъжат. Не, човечеството никога няма да се изроди в беззъби главчовци с хилави крайници независимо от това, какво мислят по този повод антрополозите. Не знам как стоят нещата там нейде в Ракообразната мъглявина, но на Земята чифт възхитителни крачка винаги ще предизвикат у нас същото вълнение, с което преглеждаме тиражния лист. Признайте си, кой от вас не е мечтал тайно, въпреки нищожния шанс, за главната печалба?

Късметлията Кларинет! Тази печалба се падна единствено на него от билионите хора, родили се и почиващи в гробовете през тези две хилядолетия.

– Е, как ме намираш?

– Потресаващо!

– Сега съм готова.

Любовта не е чак толкова безразсъдна, както е прието да смятаме. Подсъзнателно тя усеща, че ще отзвучат сватбените тържества, ще премине щастливото опиянение и ще настъпи изпълненото с грижи ежедневие.

Някои от тези грижи предварително споходиха Кларинет.

– Между другото, Маша – каза той небрежно, – не забравяй да вземеш със себе си паспорта.

– Какво?

– Ами документ за самоличност.

Маша се разсмя:

– Глупчо! Как може документ да удостоверява самоличността? Личността съм аз – тя горделиво се извърна в профил, – а документът е хартийка. Едва ли би се задоволил с такава подмяна.

Ето го и първия сюрприз, Кларинет! „Коя е гражданката, която живее при вас?“ „Това е жена ми.“ „Записана ли е в домовата книга?“ „Не, вижте какво, тя е загубила паспорта си.“ „Разрешете тогава да видя удостоверението ви за женитба.“ „Ние, знаете ли, още не сме се...“ „Поне някакъв документ, който да удостоверява самоличността й?“ „Вие

чувате ли се какво приказвате?! Човешката личност е неповторима, ни-
ма някаква хартийка...“ М-да...

– А дипломата ти?

– Каква диплома? – учуди се Маша.

– Нали все пак си учила някъде?

– Разбира се!

– Тогава свидетелството, че си завършила.

– Не разбирам, за какво говориш? – Маша се нацупи. – Ако си се
разколебал, кажи ми го направо, а не... не...

Страшно нещо са женските сълзи. По дяволите всякакви там хар-
тийки! И цяла купчина от тях не заслужават една единствена сълза. Го-
ляма работа – диплома. „Издадена в три хиляди деветстотин и еди-коя
си година.“ Пфу, каквото ще да става! Все ще измислим нещо!

– Не плачи, Машенка! Не си ме разбрала правилно. Просто нашето
време си има своите особености. Хайде да определим деня.

– А защо не утре?

– Утре ли? Хм... утре. Виж какво, трябва да подготвя някои неща.
Да взема отпуска и изобщо...

– Кога тогава?

– Сега ще видим – Кларинет извади от бележника си календарче. –
Днес е четвъртък. Хайде в събота. Събота е двадесет и девети май. –
Той огради с червено кръгче датата. – Съгласна ли си?

– Добре! Тъкмо ще имам време да склоня Федя.

– Какво общо има Федя с това?

– Сама няма да се справя. Аз съм само лингвист, а в случая програ-
мата за трансмутацията трябва така да се състави, че да не се получи
засечка.

Щом трябва, нека бъде Федя. Кларинет дори почувствува някакво
злобно удовлетворение.

– Нужни са ориентири – продължи Маша, – но не такива, каквито
ми даде миналия път. Някое пустинно място, да няма транспорт и
пешеходци, най-добре късно вечерта. Ето какво, хайде да бъде пред
Медния конник в единадесет часа вечерта.

– Че той още ли стои там?

– А защо да не стои! Уговорихме ли се?

– Уговорихме се! – радостно каза Кларинет. – Пред Медния конник
в единадесет часа вечерта в събота на двадесет и девети май. Да не
забравиш?

– Такива неща не се забравят. Довиждане, целувам те!

* * *

Онзи, който не е отивал на любовна среща много преди определеното време, е достоен за съжаление. Истинската любов е минала край него, без дори да го закачи с крайчето на белоснежните си одеяния.

... Настъпи часът, когато бялата нощ предава беззащитния град във властта на чародейни вълшебства.

По изстиващия асфалт препускат за самодивското си сборище млади вещици по къси ризки. Изнемощели от сладостна нега, дяволчета подскочат из градинките, окачили на гърдите си транзистори; стар развратник, кривнал капа, под която се очертават елегантни рогчета, накуцвайки с лявото копито, мъкне тежък магнетофон. Прегърбена стара вещица с гега в ръка носи под мишница полуизкормен петел в пъстра найлонова торбичка.

Марципановите рострални колони подпират розово-белия пестил на небето, захарно параходче прорязва огледалната повърхност на Нева, оставяйки подире си пенлива струя шампанско. Над покривите вечерният бриз подкарва на заколение бели пухкави агънца и по лъскавата игла на Адмиралтейството вече танцуват отблясъците на окачения на запад мангал. А там, където алкохолните пари се изливат от гърлото на Сенатския площад в реката, стърчи исполинско шише водка, вижда се етикетът му с Медния конник върху изправения на задните си крака кон. Всичко се готви за сватбения пир.

Кларинет вървеше по килим от пуха на тополите, а от копринените възглавници на цветните лехи го гледаха добродушно, разтваряйки цветчета, виолетки като очите на любимата.

Аз пак те виждам. Годините минават –
но твоят лик ме все така преследва.

Дългото изучаване на Блок явно се бе отразило благотворно на моя герой.

... Онзи, който не е продължавал да стои на определеното за среща място, въпреки че са изминали всички възможни срокове, не знае какво е любовна мъка.

Тя ме излъга... Няма по-горчиви думи на света.

Тъжно е дъждовното утро в Ленинград, ох, колко е тъжно! Всичко ти изглежда отвратително: и озъбилите се злобно коне, и самодоволната

физиономия на конника, и насмешливите крясъци на чайките, и сгушените фигури на първите пешеходци, и бълващият черен дим влекач, мъкнеш подире си мръсния шлеп, и покритата с дъждовни мехурчета река, и приличащите на пресни гробове цветни лехи с нахвърляните небрежно мокри цветя, и нелепите стълбове, в подножието на които седят голи мужици с идиотски весла.

Тежко е с опустошена душа да се връщаш в самотното си жилище, където е приготвена вечеря за двама и вехнат вече никому ненужните рози – не може да се опише колко е тежко!

Продавачо! В твоите ръце е еликсирът на забравата, налей ми от тая бъчва пълно канче вино! Ах, още не продавате? Извинете, вечно бъркам епохите.

... Колко пъти трябва да натискаш бутона за повикване, докато ти отговорят?! Най-последно, слава богу!

На екрана се появи физиономията на младеж с щръкнала коса.

– Какво има? – запита той, като гледеше недружелюбно Кларинет. Очевидно това беше същият онзи Федя.

– Къде е Маша?

– Вие би трябвало да знаете.

– Тя не пристигна.

– Не може да бъде – намръщи се младежът. – Аз самият съставях програмата. Максималната разлика във времето не трябва да е повече от пет минути.

– Все пак нея я няма. Чаках цели десет часа.

Федя с недоумение се почеса по тила.

– Сега ще проверя. Кой ден беше вчера при вас?

– Събота, двадесет и девети май, ето вижте! – Кларинет поднесе към екрана календарчето, на което с червено кръгче бе отбелязал желаната дата.

– А годината?

– Хиляда деветстотин шестдесет и девета.

Федя завря нос в някакви бележки. Когато най-последно дигна глава, лицето му бе изкривено от гняв.

– Идиот! – каза той тихо и злобно. – Изпуснал си щастието си, дръвник! Събота, двадесет и девети май! Сега я търси в предишния ден, в петък. Разбра ли? В петък!

Образът на екрана изчезна.

Кларинет смутен погледна правоъгълното картонче, което все още държеше в ръцете си, и замря. Това беше миналогодишно календарче!

* * *

Оттогава в Ленинград всяка вечер може да срещнете брадясал мъж, облечен небрежно, внимателно да се вглежда в лицата на вървящите жени. Той изминава винаги един и същи път, покрай Борсата на Василиевския остров, през Дворцовия мост и край зданието на Адмиралтейството излиза на паметника. Там постоява известно време, а после се връща по същия маршрут.

Сутрин, когато се събужда, му се струва, че вчера тя е била тук. Не, не му се струва. На устните му още парят целувките ѝ. Освен това десетки други белези свидетелствуват, че не е било сън. И така е всяка сутрин. Той плаче, сълзите капят в чая, който той изпива, бързайки за работа.

А вечерта отново започват безплодните му търсения.

Понякога го виждат в компанията на възрастен пълен човек.

– Нали разбираш, Будилов – казва мъжът, – човек не може да живее с вчерашния ден. Не може днес да си сит от обедата, който си изял вчера. Каква полза, че тя те е целувала вчера. Човек има нужда от всичко това днес. Всеки ден да бъде днес. Разбра ли?

– Добре, да си вървим в къщи, фантазоре. Внимавай да не се спънеш!

Будилов го хваща подръка и внимателно го повежда, а мъжът със заплитащ се език нарежда:

Нощ, улица, фенер, аптека,
безсмислена, мъждива светлина.
И да живееш още толкоз века –
пак изход няма... Все ще е така...

И в очите на Будилов кой знае защо напират сълзи.

КРАЙ

© 1970 Иля Варшавски
© 1980 Цвета Пеева, превод от руски

Иля Варшавский
Любовь и время, 1970

Сканиране: Xesiona, 2008
Разпознаване и редакция: Mandor, 2009

Издание:

Иля Варшавски. Тревожни симптоми няма
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1980

Съставител: Димитър Пеев

Преводач: Цвета Пеева

Редактор: Гергана Калчева

Оформление: Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев

Илюстрация на корицата: Текла Алексиева

Художествен редактор: Иван Кенаров

Технически редактор: Пламен Антонов

Коректор: Жулиета Койчева

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/12519>]